

YRSA

Sigurðardóttir

PLAVBA SMRTI

Posádka přepychové jachty zmizela
beze stopy. Kdo je vrah?
Šestý případ právničky Tóry

Yrsa Sigurðardóttir
PLAVBA
SMRTI

U NÁS UŽ VYŠLO:

Poslední rituál

Mrazivé světlo

Žhavý hrob

Led v žilách

Ohnivý anděl

Yrsa Sigurðardóttir

PLAVBA
SMRTI

Přeložil

Eduard Světlík

V islandském originále poprvé vyšlo r. 2011 pod názvem
Dauðafar Verlag Veröld v Reykjavíku

© Yrsa Sigurðardóttir 2011

V německém jazyce v překladu Tiny Fleckenové vydal

© S. Fischer Verlag GmbH, Frankfurt am Main 2011

Published by agreement with Salomonsson Agency

Translation © Eduard Světlík, 2014

Czech edition © Metafora, 2014

All rights reserved

ISBN 978-80-7359-816-7 (PDF)

Tuto knihu věnuji svému dědečkovi,
kapitánovi Torsteinnu Eyjólfssonovi,
(1906– 2007).

Yrsa

Můj dík si zaslouží i Michael Sheehan, který mi vysvětlil leccos o jachtách a námořní plavbě, Örn Haukur Aevarsson, kormidelník, za informace o komunikaci na moři a způsobech navigace, a dále Kristján B. Thorlacius, právník Nejvyššího soudu, za informace o právní stránce případů pohřešovaných osob. Za případné chyby v příběhu odpovídám výhradně já.

Yrsa

Postavy příběhu

- Tóra Gudmundsdóttir – reykjavícká advokátka
a matka samoživitelka
Matthias Reich – Tóřin přítel z Německa
Sóley a Gylfi – Tóřiny děti
Sigga – Gylfiho přítelkyně
Orri – Tóřin malý vnuk
- Bragi – Tóřin společník v kanceláři
Bela – jejich sekretářka

Na lodi

- Aegir – zástupce likvidačního
výboru banky
Lára – jeho žena
Arna a Bylgja – jejich dcery-dvojčata
Tráinn – kapitán
Halldór (Halli) – lodní mechanik
Loftur – kormidelník

Další osoby

- Sigrídur a Margeir – Aegirovi rodiče
Sigga Dögg – jejich malá vnučka
Snaevar – zraněný námořník
Brynjar – noční hlídač v přístavu

Fannar	– Aegirův kolega
Karítas	– majitelka jachty
Begga	– její matka
Aldís	– Karítasina asistentka

Poznámka překladatele: Islandská mužská jména, která mají v prvním pádě koncovku -ur, zde Loftur, ji v dalších pádech ztrácejí. Oslovování pouze křestními jmény, často i v úředním styku nebo mezi neznámými lidmi, je na Islandu běžné.

Prolog

Brynjar si ve večerním chladu pevněji přitáhl kabát. Těšil se, že se vrátí do strážního domku, a přemýšlel, proč vlastně vyšel ven. Možná to jen dokládalo, jak je jeho zaměstnání nudné – využíval každé příležitosti k rozptýlení a ke změně, i když se při tom vystavoval kousavému větru. Přístav, který měl hlídat, býval pozdě večer a v noci jako po vymření, a náhle ho napadlo, že jej vlastně ani jinak nezná. Přes den, kdy byl plný života, se mu vyhýbal, neboť ho chtěl mít přesně takový, jaký byl teď: černá vodní hladina, opuštěné lodě. Vůbec netoužil vědět, jak přístav v jeho nepřítomnosti ožívá, aby si nemusel přiznat, že je tu koneckonců nedůležitý.

Zpozoroval starší manželský pár, který spolu s malým děvčátkem přecházel po přístavním molu. Kousek za nimi se belhal o berlích mladý muž, jenž mu rovněž připadal podivný. Hlídač se koukl na hodinky. Bylo krátce před půlnocí. Ačkoli sám děti neměl, věděl, že pro sotva dvouleté dítě to není nejvhodnější doba, aby bylo venku. Ti lidé měli patrně stejný úmysl jako on: navzdory zimě chtěli vidět pověstnou jachtu, která měla každou chvíli připlout. Čím déle o nich přemýšlel, tím si byl jistější, že čekají na její posádku. Brynjar k nim raději

nezamířil z obavy, že se jeho domněnka potvrdí. Oni totiž měli důvod zde být, zatímco jeho sem hnala pouhá zvědavost. Mohl by jim samozřejmě namluvit, že tu něco vyřizuje, ale neuměl lhát a bál se, že se do svých výmyslů zaplete.

Aby tu jen tak nepostával, vydal se k autu s logem celnice. Bylo to užitkové vozidlo, které přijelo do přístaviště před půlhodinou a parkovalo na místě, odkud se dal přístav dobře přehlédnout. Možná ho celníci pozvou do vozu a nebude muset mrznout venku. Zaklepal na okno u řidiče a podivil se, že uvnitř sedí tři celníci. Normálně v něm jezdíval jeden, nejvýš dva. Sklo sjelo dolů se skřípěním, zřejmě drhlo o písek v liště okna.

„Dobry večer,“ pozdravil Brynjar.

„... brej večír,“ utrousil muž za volantem. Ostatní bedlivě pozorovali přístav.

„Jste tady kvůli té motorové jachtě?“ zeptal se Brynjar. A už litoval, že k nim vůbec šel. Naděje, že ho pozvou dovnitř, se vytrácela.

„Jo.“ Řidič odvrátil pohled od Brynjara a upřel jej také na přístav. „Rozhodně tu nejsme na výletě.“

„A proč jste tu ve třech?“ Brynjarova slova doprovázely bílé obláčky dechu, ale muži jim nevěnovali pozornost.

„Něco tady nehraje. Doufejme, že se nestalo nic zlého, ale když nás sem poslali, musí k tomu být dostatečný důvod.“ Řidič si vytáhl zip větrovky až ke krku. „Posádka se nehlásí, asi má rozbitou vysílačku, ale je to prostě podivný.“

Brynjar ukázal na lidi, kteří stáli a čekali na molu. Starší muž vzal dítě do náruče a ten mladší s berlemi se posadil na kamenný sloupek.

„Myslím, že chtějí uvítat posádku,“ mýnil Brynjar. „Mám za nima zajít a zeptat se jich?“

„Jak chcete.“ Řidiči bylo očividně jedno, co Brynjar udělá, pokud jim nebude překážet. „Ti tu určitě neče-

kají na žádný pašovaný zboží. Viděli jsme je přicházet, budou to asi příbuzní někoho z posádky nebo něco takového.“

Brynjar odtáhl ruku z otevřeného okénka a narovnal se. „Zajdu k nim. Tím nic nezkazím.“

Na rozloučenou zaslechl zaskřípění okenního skla, které opět vyjelo nahoru. Brynjar si vyhrnul límec. Ti lidé naproti budou určitě milejší než celníci, i když ho nemohou pozvat do vyhřátého vozu. V tu chvíli zavřeštl osamělý racek sedící na zhasnuté lucerně a zvedl se k letu. Brynjar zrychlil krok a sledoval ho, jak letí k černé koncertní hale Harpa a pak mizí.

„Haló,“ zavolal na noční návštěvníky a ti jeho pozdrav váhavě opětovali. „Jsem přístavní hlídač. Čekáte tu na někoho?“

Navzdory tmě mu neuniklo ulehčení ve tvářích manželského páru.

„Ano, každou chvíli by měli připlout náš syn se svou rodinou. Tady tohle je jejich nejmladší dcerka. Byla bez sebe radostí, že její mamá a papá budou opět doma, a tak jsme se rozhodli vzít ji s sebou.“ Starý muž se rozpačitě usmál. „Je to v pořádku, ne?“

„Jasně že je.“ Brynjar se usmál na tu malou, která plaše vykukovala zpod štítku vlněné čepice a tiskla se k dědečkovi. „Váš syn je na té motorové jachtě?“

„Ano,“ přisvědčila žena udiveně. „Odkud to víte?“

„Protože je to jediná loď, kterou očekáváme.“ Brynjar se otočil k mladému muži. „Taky čekáte na někoho z té jachty?“

Mladík přikývl a mátožně se zvedl ze sloupku. Vypadal potěšeně, že ho hlídač oslovil, a přibelhal se k ostatním. „Můj přítel je na palubě jako lodní mechanik. Chci ho doprovodit domů, ale netušil jsem, že je taková svinská zima. Bude lepší, když si objednáme taxíka,“ zabručel a natáhl si černou čepici přes uši.

„V každém případě vám kamarád bude vděčný.“ Bryn-

jar spatřil, že se blíží auto celníků, a pohlédl k moři. „Teď už nebudete dlouho čekat.“

Ve vjezdu do přístavu se objevila krásně se vzpínající bílá příď lodi. Zkazky o jachtě, které Brynjar při přebírání služby zaslechl, nebyly přehnané. Člověk toho nemusel o jachtách moc vědět, aby poznal, že je to mimořádně neobvyklá loď, aspoň tedy na islandské poměry.

„Jaj!“ uklouzlo mu a byl rád, že ho celníci neslyší. Jachta měla tři kompletní patra, takže musela mít nejméně čtyři paluby. Brynjar už sice viděl větší, ale zrovna moc jich tedy nebylo. Tahle byla podstatně elegantnější než všechny ostatní, které kdy na Island dorazily. Určitě nebyla postavena proto, aby trčela v reykjavíckém přístavu nebo se ploužila v severských vodách, perfektně se však hodila pro teplejší podnebí a azurově modré moře.

„Nevypadá špatně.“

Hned nato Brynjar sklapl pusu a povytáhl obočí. Není kormidelník opilý? Jachta plula nebezpečně rychle i blízko přístavní hráze. A dříve, než stihl cokoli říct, rozlehl se ohlušující skřípot. Zněl dlouho a pomalu dozníval.

„Co to, k čertu...?“ Mladý muž s berlemi ohromeně zíral na jachtu, která se naklonila k přístavní hrázi, potom vyrovnala polohu a pokračovala v cestě. Celníci vyběhli z auta a stejně jako přítomný manželský pár sledovali událost s otevřenými ústy. Za celá léta, co Brynjar dohlížel na tenhle přístav, nic takového nezažil.

Nejpodivnější však bylo, že na palubě nebylo nikoho vidět. Za velkými okny velitelského můstku nikdo nebyl a nikdo nestál ani venku. Brynjar spěšně vyzval vyděšené lidi, ať počkají, že se k nim hned vrátí. Když odbíhal, padl jeho pohled na dívku, která kulila oči ještě víc než předtím a byla nejen vyplašená, ale i velice smutná. Neuvěřitelně smutná.

Když Brynjar konečně dorazil na druhý konec mola, jachta už se blížila k přístavnímu můstku. Když pak ma-

sivní ocel kýlu narazila na můstek, mocný rachot ho téměř ohlušil. Už se viděl, jak celou noc sepisuje hlášení o téhle události. Přesto zaslechl z místa, odkud přišel, vyděšené výkřiky. Lidí, kteří se stali svědky nehody a báli se o přátele a příbuzné na lodi, mu bylo líto. Co se vlastně stalo? Celník sice naznačil nějaký technický problém, ale je možné, že se s poškozenou jachtou nedalo lépe manévrovat? A pokud to opravdu bylo možné – proč se kapitán odvážil s ní přirazit? Mohl přece zakotvit před vjezdem do přístavu a počkat na pomoc.

Tři celníci byli zmatení právě tak jako Brynjar a nedůvěřivě kráčeli k přistávacímu můstku.

„Co se děje?“ Brynjar poklepal poslednímu celníkovi na rameno.

„Jak to mám, sakra, vědět?“ Jeho hlas zněl nejistě a k těm drsným slovům se nehodil. „Kapitán musí být ožralý. Nebo zhulený.“

Konečně došli k můstku, o který se loď zarazila. Její příď už nebyla hladká a lesklá, ale rozrytá a poškrábaná. Na volání celníků dosud nikdo neodpověděl. Jeden z nich strohým hlasem telefonoval s policií. Pak se zahleděl na mohutnou příď, která jim čněla nad hlavami.

„Jdeme na palubu. Policie je na cestě, ale nemáme na ni čekat. Vůbec se mi to nelíbí. Přines žebřík, Stebbi,“ poručil.

Muž oslovený Stebbi nevypadal nadšeně, ale otočil se a bez komentáře spěchal k autu. Nikdo nic nepodotýkal, jenom stále znovu volali na posádku – bez úspěchu. Brynjarovi připadalo stále podivnější, že jejich volání pohlcuje ticho, a byl rád, že se Stebbi vrátil se žebříkem. Nejstarší celník, jejich velitel, šplhal nahoru první. Brynjar přidržoval žebřík a stál u něj, i když už všichni tři muži zmizeli na palubě a dorazila policie. Vysvětlil udiveným policistům, kdo je a co tu dělá. Náhle se jeden celník naklonil přes zábradlí a zakřičel: „Na lodi není živá duše!“

„Co to povídáte?“ užasl jeden policista a začal vystupovat po žebříku. „To přece není možné.“

„Já tvrdím, že to možný je je. Není tu ani živáčka!“

Policista zůstal stát na čtvrté příčce žebříku. Zaklonil se a hleděl celníkovi přímo do očí. „Jak se to mohlo stát?“

„To já nevím. Ale nikdo tu není. Jachta je opuštěná.“

Všichni se odmlčeli. Brynjar pohlédl k přístavišti a na druhém konci spatřil stát manželský pár, malou holčičku a mladíka s berlemi. Pochopitelně nechtěli čekat, až si jich policisté všimnou. Brynjar se o ně chtěl postarat a zrychlil krok, když postřehl, že mu krácejí vstříc. Právě oni byli ze všech přítomných nejvíce postiženi. Policie však potřebovala ke své práci klid.

„Nepřibližujte se! Mústek by mohl spadnout,“ křikl na ně, ačkoli to bylo nepravděpodobné, ale nic jiného, čím by je mohl zdržet, ho nenapadlo.

„Co se děje? Proč ten člověk křičel, že na palubě nikdo není?“ Ženě se třásl hlas. „Samozřejmě tam musejí být: Aegir, Lára a dvojčata. Musí se to tam důkladně prohledat.“

„Pojďte.“ Brynjar nevěděl, kam by s nimi měl jít, tady však rozhodně zůstat nemohli. „Určitě jde o nějaké nedorozumění, uklidněte se.“ Přemýšlel, jestli se všichni vejdou do strážního domku. Byl těsný, ale měl tam aspoň kávu. „Určitě jsou všichni zdraví a v pohodě.“

Mládenec s berlemi pohlédl Brynjarovi do očí. Když promluvil, hlas se mu chvěl víc než předtím té ženě.

„Na téhle lodi jsem měl být já.“ Zdálo se, že chce povědět ještě něco, ale zmlknul, když si všiml, že dívka hltá každé jeho slovo. A tak si jen ulevil: „Můj bože...“

„Pojďte se mnou.“ Brynjar musel vzít starého muže kolem ramen a vést ho. Pán upíral zoufalý pohled na poškozenou před jachty, jež výsměšně shlížela na malou skupinu lidí pod sebou. „Berte ohled na tu malou.“ Brynjar kývl směrem k jeho vnučce. „Není dobré, že je tady,

měli bychom ji odvést. Doufejme, že se všechno rychle vysvětlí.“

Ale na nápravu škod už bylo pozdě.

„Máma není.“ Čistý dětský hlásek byl nepříjemně jasný. To bylo to poslední, co chtěl Brynjar – a nepochybně i ostatní – v této chvíli slyšet. „Táta není.“ Ještě hůř. „Alna taky. Byga taky.“ Dítě si povzdechlo a sevřelo babiččinu nohu. „Všichni umželí.“

Potom se tiše rozvzlykalo.

Kapitola první

Opravář se škrábal na hlavě a při tom se tvářil udiveně a nedůvěřivě zároveň.

„Vyložte mi, prosím, ještě jednou, co se vlastně stalo.“ Šroubovákem poklepal na kryt kopírky. „Už jsem se potýkal s nesčitelným množstvím podobných přístrojů, ale tohle, to je opravdu něco nevídaného.“

Tóra se tlumeně zasmála.

„Já vím. To jste už jednou povídal. Můžete to spravit, nebo ne?“

Navzdory smradu, který se z kopírky linul, se ubránila potřebě zacpat si nos. Bylo sice dost velkým rizikem pořádat v kanceláři večírek pro spolupracovníky, ale ani ve snu by ji nenapadlo, že se někdo vyzvrací na skleněnou desku kopírky a tu pak zavře, jako by se nic nestalo.

„Bude lepší, když ten přístroj odnesete do dílny a opravíte ho tam,“ navrhla.

„Mohla jste zabránit nejhoršímu, kdybyste mi byla hned zavolala a nenechala ho tady přes víkend,“ zahučel opravář.

Tóře se dělalo skoro špatně. Stačilo jí už to, že měla plný nos ohavného zápachu, a neopotřebovala, aby ji přivolaný mechanik ještě k tomu káral.

„Nebylo to úmyslné, věřte mi,“ prohlásila, ale hned litovala, že přistoupila na zbytečnou diskusi, která toho člověka zdržuje od práce. „Nemůžete tu kopírku prostě vzít s sebou a opravit ji někde jinde? Při tom puchu se tu nedá pracovat.“

Odporný pach osazenstvo kanceláře v pošmourném pondělním ránu zaskočil. Bylo nepochopitelné, že při pátečním večírku nikdo nic necítil, ale asi to něco vypovídalo o tom, v jakém stavu jeho účastníci byli – včetně Tóry.

„Opravdu by to pro nás bylo nejlepší řešení. Jeden nebo dva dny se bez kopírky obejdeme,“ dodala. Neměla tak docela pravdu, protože ve skutečnosti šlo o kopírku s tiskárnou, jedinou, kterou v kanceláři měli, ale Tóra byla připravena přinést nějakou tu oběť, zbaví-li se co nejdříve poškozeného přístroje i jeho smradu. A také opraváře.

„Vy jste tedy optimistka! To je záležitost na víc než jen pár dnů. Může se taky stát, že budu muset objednat náhradní díly – a pak se budeme bavit o tý dnech.“

„Náhradní díly?“ Tóře se chtělo ječet. „K čemu náhradní díly? Všechny jsou v pořádku. Stačí ten krám pořádně vyčistit.“

„To tvrdíte vy.“ Muž vrhl pohled na kopírku a píchl šroubovákem do zaschlých zvratků. „Nedá se poznat, jaké škody žaludeční kyselina napáchala. Natekla do přístroje a v jeho nitru je velmi citlivá technika, moje milá.“

Tóra si v duchu promítla poslední tržby jejich advokátní kanceláře a uvažovala, zda by nebylo jednodušší koupit nový přístroj. Posledního půl roku se jí se společníkem Bragim vedlo dobře a byli tak úspěšní, že mohli přijmout pět nových lidí.

„Co stojí nová kopírka?“

Opravář vyslovil sumu, o níž soudil, že by mohla vyhovovat jak jeho firmě, tak Tóře. Takový nákup si opravdu mohla dovolit, ale nebyla ochotna zaplatit tolik peněz jen proto, aby vzniklou mrzutost zažehnala.

Mechanik jí ovšem vyčetl myšlenky z tváře a přispěchal na pomoc: „Bylo by ale zbytečné kvůli takové hloupé nehodě kupovat novou.“ Zastrčil šroubovák do skříňky na nářadí. „Pokud máte sjednané pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu povolání, můžete opravu zaplatit z něj.“

„Cože?“ Tóra dost dobře nechápala, kam míří. „Kopírka přece patří kanceláři.“

„No právě.“ Muž se koutkem úst usmál. „Ty zvratky, to se stane... Toto pojištění se vztahuje na škodu, kterou jste mohla způsobit, dejme tomu, v důsledku nevolnosti...!“

Tóra zrudla.

„Kdože? Já?“ Založila si bojovně paže na hrudi. „Jak jste přišel na mě? Já se té věci vůbec nedotkla!“

Bylo pro ni učiněnou záhadou, proč si ten člověk myslí, že to má na svědomí ona. Z ničeho, co dosud pronesla, se nic takového vydedukovat nedalo. A z kolegů se zatím nikdo nepřiznal. A patrně ani nepřizná.

Opravář byl zaskočen.

„Ne? Pak jsem musel něco špatně pochopit. Ta dáma v recepci vyslovila vaše jméno. Ale je taky možné, že jsem se přeslechl.“

Tóra byla hanbou bez sebe – už věděla, kdo za to může. Bela! Jejich asistentka. No jistě.

„Ach tak!“ Víc ji nenapadlo a nechtěla se dál přít s člověkem, který se touhle „dámou“ nechal ovlivnit. Nasadila přátelský úsměv a potlačila nutkání vtrhnout do recepcce a Belu uškrtit.

„Naše asistentka se nedá brát moc vážně, je trochu praštěná, víte? Není to poprvé, co způsobila takový zmatek.“

Z výrazu mechanikova obličej se však dalo usoudit, že za praštěnou nejspíš považuje i ji.

„Myslím, že radši půjdu a pak nechám tu kopírku odvézt. To bude nejlepší řešení,“ uzavřel. Popadl skříňku

s náhradím a spěchal plnit jiné, obvyklejší úkoly své profese. Tóra mu to nemohla mít za zlé.

Doprovodila ho k východu, kde za recepčním pultem trůnila Bela a šklebila se. Tóra na ni vrhla zlostný pohled a doufala, že si ho správně vyloží. Žádného náznaku strachu či lítosti si na ní však nepovšimla.

„Belo, zapomněla jsem ti vyřídít, že právě volali z lékárny. Zdravotní plenkové kalhotky, které sis objednala, už dostali. Velikost XXL.“

Opravář zakopl o práh dveří, jak se hnal ven, a málem vrazil do staršího páru, který stál přede dveřmi. Manžele byli nervózní, hned vzali vinu na sebe a jednohlasně se pádícímu muži omlouvali. Potom se váhavě zastavili ve vchodu – buď počítali s tím, že se jim někdo další vrhne do náruče, nebo byli vystrašení. Kdyby se Tóra za tu srážku ihned důkladně neomluvila, tato událost by je zřejmě přiměla rychle zmizet. Tóra znala ten výraz tváře, jaký mívají četní klienti, kteří přicházejí poprvé do advokátní kanceláře. Směsice údivu nad tím, že nějakého právníka vůbec potřebují, a strachu, že budou muset kancelář s rozpaky opustit, až se začne mluvit o nákladech na právnické služby. Obyčejní lidé za neobvyčejných okolností.

Když pominul zmatek vyvolaný spěšným odchodem opraváře, zeptala se Tóra, co pro ně může udělat. Nejprve ale ustoupila kousek stranou, aby jim zakryla výhled k recepci, kde dřepěla Bela v černém triku s ďábelským potiskem a se sprostou anglickou nadávkou.

„Chtěli jsme se zeptat, jestli můžeme mluvit s nějakým právníkem,“ ozval se muž. Jeho hlas byl stejně decentní jako celkové vystupování, a pokud cítil ohavný zápach, nedal to na sobě nijak znát. On i jeho žena byli v důchodovém věku. Ona svírala kabelku z umělé kůže s viditelnými prasklinami. Pod červenohnědou barvou prosvítala bílá látka. Manžety košile vykukující z rukávů mužova kabátu byly otřepené.